

Närpiön kaupungin kaksisuuntaisen kotoutumisen toimintasuunnitelma

Närpiön kaupunginhallituksen hyväksymä 09.03.2021

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Toimenpide-ehdotuksia kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseksi.....	4
2.1 Kaupungin kaikki toimialat	4
2.2 Yleishallinto	5
2.3 Varhaiskasvatus ja opetus.....	6
2.4 Vapaa sivistys ja kirjasto.....	7
2.5 Musiikkiopisto Legato	7
2.6 Vapaa-aika ja kulttuuri.....	7
2.7 Tekninen toimiala ja asuntopolitiikka	8
2.8 Perusturvatoimiala	9
3. Keskeisiä käsitteitä.....	10
3.1 Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) määritellyt käsitteet	10
4. Lähdeluettelo.....	12

1. Johdanto

Närpiö on solidaarinen, dynaaminen ja turvallinen kaupunki. Yhteenkuuluvuuden tunne on suuri kaupungissamme, ja osittain sen ansiosta kotouttamistyömme on menestyksekkästä. Kulttuuri, ihmissuhteet ja yrittäjyys yhdistettynä asukkaidemme tarmokkaaseen toimeliaisuuteen kulttuuritaustasta riippumatta antavat meille hyvät edellytykset onnistuneelle yhteisön kehitykselle.

Närpiöllä on 30 vuoden kokemus kotouttamisesta. 2000-luvulla työperäinen maahanmuutto lisääntyi merkittävästi, ja voidaan todeta, että kotoutumispalvelut ja yhteiskunnalliset tarpeet muuttuivat luonteeltaan ja vaativat jatkuvaa kehittämistä.

Nykyään Närpiössä asuu noin 9500 asukasta (Tilastokeskus 2019). Samana vuonna Närpiössä oli 1474 vierasta kieltä äidinkielenään puhuvaa henkilöä. Ulkomailla syntyneiden osuus oli 16,8 %. Naapurikunnissamme ulkomailla syntyneiden osuudet olivat seuraavat: Kaskinen 9,1%, Kristiinankaupunki 6,1%, Korsnäs 12,9%, Maalahti 7,7%. Näin ollen voidaan todeta, että ulkomailla syntyneiden henkilöiden osuus on Närpiössä huomattavasti naapurikuntia korkeampi.

Närpiön kaupunginvaltuusto päätti syyskuussa 2019 laatia kaksisuuntaisen kotoutumisen toimintasuunnitelma. Marraskuussa 2019 kaupunginhallitus nimitti luottamushenkilöistä ja virkamiehistä koostuvan työryhmän, jolle annettiin tehtäväksi laatia ehdotus toimintasuunnitelmaksi. Ehdotuksen laatineeseen työryhmään kuuluivat Emina Arnautovic (puheenjohtaja), Jim Eriksson, Åsa Snickars, Victor Strömbäck (sihteeri) ja Marjo Österdahl. Työryhmä toimitti ehdotuksensa 18.1.2021, jonka jälkeen sitä on muokattu hallinto-osaston ja teknisen osaston kuulemisvastausten perusteella. suunnitelman tarkoituksena on jatkaa kotouttamisen saralla tähän mennessä tehtyä hyvää työtä ja kehittää edelleen kaupungissa tehtävää yhteistyötä entistä monialaisemmaksi.

Toimintasuunnitelma sisältää konkreettisia toimenpiteitä, jotka edistävät tavoitteen saavuttamista, noudattaen täysin lakia kotoutumisen edistämisestä (1386/2010), jonka mukaan *”kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä”* (§29).

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan kotoutuminen on jatkuva prosessi, joka etenee kahteen suuntaan. Yksi suunta on, että maahanmuuttaja hankkii suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavat tiedot ja taidot. Se edellyttää myös osallistumista vastaanottavan yhteiskunnan taholta. Kulttuurinen monimuotoisuus, monikielisyys sekä monet erilaiset arvot ja tavat ovat enenevässä määrin osa suomalaista yhteiskuntaa. Hyvät etniset suhteet edistävät kotoutumista ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Kaksisuuntaisen kotoutumisen toimintasuunnitelma perustuu myös Närpiön kaupungin strategiaan, jossa painotetaan, että meidän on muun muassa vahvistettava alueita, joilla olemme jo hyviä. Närpiön kaupunki on tunnettu menestyksekkäästä

kotouttamistyöstään ja kuntastrategia tukee tähän mennessä tehdyn hyvän työn jatkokehitystä.

”Lähtökohtamme on koko yhteisön käsittävä molemminpuolinen kotoutuminen. Työn periaatteet ovat vuoropuhelu, suvaitsevaisuus ja ymmärrys. On tärkeää lisätä monikulttuurista osaamista monikulttuurisen kaupunkimme asukkaiden parissa työskentelevien keskuudessa. Paikkakunnalle muuttaneiden omaa osallistumista ja paikallisyhteisön tuntemusta on tuettava oikealla tavalla. Yhdistys- ja harrastustoiminta voi auttaa asukkaita tuntemaan suurempaa osallisuutta paikallisyhteisöön” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

Toimintasuunnitelma sisältää myös kahden muun Närpiön kaupungin vahvistetun strategian tavoitteet:

Eräs Närpiön kaupungin (2015) tasa-arvosuunnitelman tavoitteista on ”rakentaa pitkällä aikavälillä ilmapiiri, jossa monimuotoisuutta kunnioitetaan. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun, esteettömyyden mukaan lukien, on oltava luonnollinen osa monikulttuurisen kunnan toimintaa.”

Närpiön kaupungin kielistrategiassa (2014) korostetaan seuraavaa: *”Tasavertaisten julkisten palvelujen tarjoaminen edellyttää, että julkishallinnon ja palvelujen henkilöstöllä on tietoa ja ymmärrystä erilaisista taustoista ja olosuhteista tulevista ihmisistä, muun muassa kulttuuria, uskontoa ja kansallisia vähemmistöjä koskien.”*

Tämän julkaisun lopusta löytyy luettelo kotouttamisen, kotoutumisen ja maahanmuuton keskeisistä käsitteistä sekä lähdeluettelo.

2. Toimenpide-ehdotuksia kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseksi

2.1 Kaupungin kaikki toimialat

Närpiön kaupunki on ylpeä historiastaan ja nykyisyydestään, katsoen luottavaisesti tulevaisuuteensa. Näemme kulttuurisen monimuotoisuuden luonnollisena osana kaupungin toimintaa.

Toimenpiteet:

- Närpiön kaupungin tulisi jatkaa tapaamisten järjestämistä uusien tulokkaiden, kaupungin johdon ja työnantajien välillä.
- Närpiön kaupungin verkkosivustolla on oltava kaikille paikkakunnalle muuttaville suunnattu digitaalinen tervetuliaispaketti, joka sisältää tietoa kaupungin kaikista toiminnoista.
- Närpiön kaupungin kielistrategia päivitetään.
- Närpiön kaupungin työntekijöiden perehdytysopasta täydennetään viittauksella tähän toimintasuunnitelmaan.

- Kunnan työntekijöille, luottamushenkilöille ja asukkaille järjestetään kulttuurisensitiivistä koulutusta, jolla lisätään ymmärrystä ja tietoisuutta toistemme yksilöllisistä olosuhteista kunkin kohderyhmän tarpeiden mukaan. Henkilökunnan osalta koulutukseen sisällytetään myös perustietoa siitä, miten toimia, jos epäillä jonkun joutuvan epätasa-arvoisen kohtelun kohteeksi etnisen alkuperän vuoksi tai ihmiskaupan uhriksi.
- Tavoitteena on normitietoinen kielenkäyttö.
- Tulkin käytön jatkokoulutusta ja ohjeet tulkkipalvelujen käyttöön kaupungissa päätösten ja/tai tarjottujen palvelujen väriin tulkintojen minimoimiseksi.
- Laaditaan yleistä tiedotusaineistoa perusasioista vierailu kielillä ja koostetaan monikielistä materiaalia henkilöstön ja asiakkaiden välisen vuorovaikutuksen tukemiseksi.
- Kulttuurinen monimuotoisuus ja osallistaminen on tehtävä näkyväksi Närpiön kaupungin toiminnassa sekä fyysisissä että digitaalisissa tiloissa.
- Tämän toimintasuunnitelman toimenpiteet sisältyvät kaupungin toimintasuunnitelmaan, ja ne arvioidaan vuosittain toimintakertomuksessa.

”Eriaiset kulttuurit ja ihmiset luovat myönteistä monimuotoisuutta. Närpiössä puhutaan yli 30 kieltä. Närpiön ulkomaalaistiheys on Suomen neljänneksi korkein. Kielitaitomme, kansainväliset verkostomme ja kulttuurien tuntemuksemme ovat selkeitä valtteja tulevaisuudessa. Työtoverit ja kuntalaiset on kohdattava myönteisesti ja tasavertaisesti.” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) säädetään myös, että *”kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa”* (§30).

2.2 Yleishallinto

Lain kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) mukaan *”kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla”* (§30).

Toimenpiteitä:

- Närpiön kaupungin hallinto-osastolle perustetaan ja sijoitetaan kotouttamiskoordinaattorin toimi. Kotouttamiskoordinaattori koordinoi kaupungin kotouttamisen parissa työskentelevää henkilöstöä ja kaupungin monialaista kotouttamistyötä.
- Edistetään kuntalaisten edellytyksiä vastaanottaa kunnan viestintää sen varmistamiseksi, että jokainen voi osallistua demokraattisiin prosesseihin, kuten esim. vaalit, vaikuttaminen ja vastaavat toiminnot.
- Tehdään näkyväksi, että maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada yksilöllinen alkukartoitus, joka voi johtaa yksilölliseen kotoutumissuunnitelmaan. (Laki kotoutumisen edistämisestä §10)

- Aloitetaan keskustelut Dynamo Närpesin kanssa siitä, miten kiinnittää huomiota yrityksiin tai organisaatioihin, jotka tietoisesti investoivat etniseen monimuotoisuuteen voimavarana.
- Kotouttamiskoordinaattori tutkii mahdollisuuksia luoda yhdessä muiden toimijoiden kanssa koulutuspaketti, josta voi olla apua työnantajille ja työntekijöille.
- Kotouttamiskoordinaattori luo helppokäyttöisen luettelon paikkakunnan eri kielten taitoisista henkilöistä, jotka ovat käytettävissä ”yhteystulkkeina” ja kielenkääntäjinä.
- Närpiön kaupunki on työperäiseen maahanmuuttoon liittyen säännöllisessä vuorovaikutuksessa muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa (esim. ELY-keskus ja Dynamo Närpes).
- Yhteistyössä eri sidosryhmien, kuten toimialajärjestöjen ja kaupungin kehitysyriyten kanssa, käydään aktiivista vuoropuhelua työnantajien kanssa siitä, kuinka tärkeää on motivoida työntekijöitä oppimaan ruotsia ja kuinka työnantajat voivat suhtautua työpaikkaan, joka muodostaa monikielisen ympäristön.

”Olemalla jatkuvassa yhteydessä elinkeinoelämään kaupunki sekä elinkeino- ja kehitysyhtiö Dynamo saavat tietoa eri alojen toiveista. Turvallinen asuminen luonnonkauniissa, vehreissä ja avoimissa ympäristöissä on puoleensavetävä vaihtoehto asuinpaikkaa valitessa. Näitä vahvuuksia on hyödynnettävä, kun houkuttelemme paikkakunnalle uusia asukkaita” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

2.3 Varhaiskasvatus ja opetus

Närpiön sivistystoimella on pitkä kokemus työskentelystä monikulttuurisessa ympäristössä. Työvoimaperäisen maahanmuuton lisääntyessä opiskelijoiden, joiden äidinkieli on muu kuin ruotsi ja suomi, osuus on kasvanut selvästi 2000-luvulla. Jatkuvasti kohdataan uusia haasteita, joihin on vastattava.

Toimenpiteet:

- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen.
- Digitaalinen tietopaketti eri kulttuureista ensimmäisenä johdatuksena kulttuurisensitiiviseen työotteeseen henkilöstölle, joka aloittaa työt Närpiössä.
- Kiinnitetään huomiota eri kulttuurien juhlapyhiin ja järjestetään tapahtumia niihin liittyen.
- Monikulttuuriset tapahtumat, joissa keskeisiä ovat kohtaaminen ja vuoropuhelu.
- Otetaan monikulttuurisuus mukaan toimintaan ja tarjotaan näkyvyyttä yksikössä esiintyvälle kielille ja kulttuureille.
- Huomioidaan kielellinen monimuotoisuus pätevän henkilöstön rekrytoinnissa.

”Varhaiskasvatukseen, kouluun, terveydenhuoltoon ja vanhustenhuoltoon liittyvät palvelut ovat helposti saatavilla. Koulun ja varhaiskasvatuksen parissa tehdään jatkuvaa kehitystyötä” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

”Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

2.4 Vapaa sivistys ja kirjasto

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998): *”Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.”* (§1).

Lakiin yleisistä kirjastoista (1492/2016, § 2) on kirjattu, että toiminnan tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Toimenpiteet:

- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen.
- Satutuntien pitäminen eri kielillä
- Määrärahojen korottaminen kirjallisuuden hankkimiseksi eri kielillä.
- Pyritään tiedottamaan monipuolisesti, jotta kursseille saataisiin enemmän osallistujia, joiden äidinkieli on muu kuin ruotsi.

2.5 Musiikkiopisto Legato

”Musiikkiopisto Legaton opetus perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, tasa-arvoon ja kulttuurilliseen moniarvoisuuteen. Taiteen perusopetus rakentuu ihmiskuvaan, jossa korostuu ajatus jokaisen merkityksestä ja arvokkuudesta niin yksilönä kuin osana yhteisöä” (Musiikkiopisto Legaton opetussuunnitelma, 2018).

Toimenpiteet:

- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen
- Pyritään tekemään toimintaa saavutettavammaksi kaiken kielisille asukkaille ja saamaan musiikin perusopetukseen enemmän opiskelijoita eri kieliryhmistä.

2.6 Vapaa-aika ja kulttuuri

Lain kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) *”tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu”* (§2). Liikuntalain (390/2015) *”tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys”* (§2). Nuorisolain

(1285/2016) tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat muun muassa ”yhteisvastuu, kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys” (§2).

Toimenpiteet:

- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen.
- Säännöllinen tiedotus organisaatioille ja järjestöille ajankohtaisista apurahoista, joita eri rahastot ja toimijat voivat hakea kotoutumisen ja osallisuuden tukemiseksi ja kehittämiseksi.
- Tuetaan ja kannustetaan paikkakunnalle vasta muuttaneita liittymään yhdistystoimintaan ja perustamaan omia yhdistyksiä.
- Yhdistyksille järjestetään luentoja ja keskustelutilaisuuksia, joiden aiheina ovat kulttuurinen monimuotoisuus ja kotoutuminen. Paikkakunnalle vasta muuttaneiden tietopaketissa huomioidaan tärkeät yhdistykseen liittyvät käsitteet.
- Luodaan uudenlaisia tapahtumia, joissa keskitytään yhteiskunnan monikulttuurisuuteen, lähtökohtana asukkaiden tarpeet ja toiveet yhteistyössä kaupungin kotouttamishenkilöstön kanssa.
- Lisätään yhteistyötä aikuisopiston kanssa vapaa-aikatarjontaan liittyen.

”Yhteisöllisyys vahvistuu luomalla tilaisuuksia ja kohtaamispaikkoja kaikille asukasryhmille. Tuntiessamme toisemme paremmin ymmärrämme myös ihmisten välisiä eroja. Silloin asukkaiden välinen molemminpuolinen kunnioitus vahvistuu. Vahva sosiaalinen pääoma perustuu aktiiviselle yhdistystoiminnalle. Musiikkia, urheilua ja kulttuuria voi harjoittaa useissa laitoksissa ja monien yhdistysten kautta” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

2.7 Tekninen toimiala ja asuntopolitiikka

Närpiön kaupungin hallintosäännön mukaan teknisen lautakunnan on järjestettävä kaupungin tekniset palvelut. Lautakunta hoitaa rakennus-, kunnalliset ja yleistekniset asiat sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Lisäksi todetaan, että rakennusvalvontajaoston tulee seurata rakennustoiminnan yleistä kehitystä kaupungissa sekä tehdä siihen liittyviä aloitteita ja ehdotuksia.

Toimenpiteet:

- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen.
- Närpiön kaupunki tekee yhteistyötä Närpiön Asuntojen luodakseen pitkällä aikavälillä olosuhteet miellyttävälle elinympäristöille keskittyen erityisesti kaupungin asuntopoliittisten periaatteiden mukaiseen eriytymisen torjuntaan.
- Kotouttamiskoordinaattori aloittaa yhteistyön kaupungin konserniyhtiöiden kanssa luodakseen tarkoituksenmukaista, helppolukuista tiedotusaineistoa eri kielillä asumisesta ja muusta perusinfra, kuten vedestä ja lämmityksestä.
- Asuntotonttien ja viljelypalstojen vuokraamismahdollisuuksia markkinoidaan kaupungin asukkaille eri kielillä mahdollisuuksien mukaan.
- Huomioidaan monimuotoisuus henkilön rekrytoinnissa.

- Erilaiset ruokakulttuurit tuodaan näkyviin kouluruokaloiden tarjonnassa lukuvuoden aikana, esim. teemapäivien muodossa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999): *”Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön”* (§39).

”Turvallinen asuminen luonnonkauniissa, vehreissä ja avoimissa ympäristöissä on puoleensavetävä vaihtoehto asuinpaikkaa valitessa. Näitä vahvuuksia on hyödynnettävä, kun houkuttelemme paikkakunnalle uusia asukkaita” (Närpiön kaupungin strategia 2017).

2.8 Perusturvatoimiala

Perusturvalautakunnan alaisten toimialojen henkilökunta tapaa päivittäin maahanmuuttajataustaisia asiakkaita/potilaita. Tukeaksemme monikulttuurisen kaupunkimme henkilökuntaa ja asukkaita parhaalla mahdollisella tavalla tarvitaan selkeät toimintaohjeet.

Toimenpiteet:

- Suunnitellaan yhteistyössä aikuisopiston kanssa hoitohenkilökunnalle pääasiassa suomen ja ruotsin kielen kursseja.
- Henkilöstön säännöllinen jatkokoulutus kulttuurisensitiiviseen työotteeseen
- Esimiehille tukea maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden kohtaamiseen
- Yhteistyö muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi ja syrjäytymisriskin vähentämiseksi
- Yleisimpien palvelujen verkkoajanvarauksen tulisi toimia ruotsin ja suomen kielen lisäksi myös englanniksi.
- Terveystieteen tärkeimmät perustiedot tulisi kääntää suurimmille maahanmuuttajien kielille.
- Lasten- ja äitiysneuvolaa käytetään motivoimaan ja edistämään tottumuksia, jotka tukevat kotikielen ja paikallisen kielen oppimista.

Koska perusturvatoiminnan siirtäminen Pohjanmaan hyvinvointialueelle on ajankohtainen, voidaan näitä toimenpiteitä edistää siten, että Närpiön kaupungin edustajat korostavat niitä hyvinvointialueen suunnittelussa sekä hyvinvointialueen toiminnan seurannassa jatkossa.

Terveystietolain (1326/2010) mukaan kunnan on *”seurattava asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin”* (§12).

3. Keskeisiä käsitteitä

Kulttuurinen kyvykkyys (kompetenssi): Kulttuurisen kompetenssin eli osaamisen käsite tarkoittaa kaikista kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kunnioittamista sekä syrjimättömän ilmapiirin rakentamista ja vaalimista yhteiskunnassa. Se tarkoittaa myös palveluiden järjestämistä, saatavuutta ja saavutettavuutta niin, että eri taustoista tulevien ihmisten osittain erilaiset tarpeet otetaan huomioon.

Kulttuurisensitiivisyys: Kulttuurisen kompetenssin sisarkäsite on kulttuurisensitiivisyys. Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa ammattilaisen kulttuurisesti kunnioittavia vuorovaikutustaitoja ja arvostavaa sekä sanallista että sanatonta kohtaamista ja viestintää ammattilaisen ja asiakkaan välillä niin, että kummallakin osapuolella on oikeus oman kulttuurinsa ilmaisuun ja sen kanssa hyväksytyksi ja kuulluksi tulemiseen.

Kielitietoinen ja tiedonmuodostusta edistävä työote: Kielitietoisessa ja tiedonmuodostusta edistävässä työotteessa kieli on keskeisessä roolissa kaikissa oppiaineissa ja kaikilla vuosikursseilla. Kieli ja sisältö liitetään yhteen siten, että kielitaito kehittyy rinnakkain oppiaineiden opetuksen kanssa. Työtapa antaa opettajille työkaluja kohdata ja opettaa vasta paikkakunnalle saapuneita ja monikielisiä oppilaita. Kyseinen opetusmenetelmä hyödyttää kaikkia opiskelijoita, taustasta riippumatta. Kielitietoisessa ja tiedonmuodostusta edistävässä työotteessa painotetaan lukemista, kirjoittamista, viestintää ja tehtäviä, jotka ovat oppilaalle kognitiivisesti riittävän haastavia. Opettaja tuntee ja analysoi oppiaineensa kielen ja keskittyy selkeyttämään kieltä oppilaalle kehittämällä tietoisesti oppilaan sanavarastoa oppiaineessa. Oppilas oppii tunnistamaan, mikä on tunnusomaista eri teksteille ja kielilajeille. Formatiivista arviointia käytetään usein menetelmänä oppilaiden oppimisen kannustamiseksi.

3.1 Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) määritellyt käsitteet

Kotoutuminen: Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen: Kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Maahanmuuttaja: Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti.

Maahanmuuttajan sosiaalinen vahvistaminen: Maahanmuuttajalle suunnatut toimenpiteet hänen elämäntaitojensa parantamiseksi ja syrjäytymisensä ehkäisemiseksi.

Monialainen yhteistyö: Eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen yhteistyö.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitse henkilö: Maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Turvapaikanhakija: Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Kiintiöpakolainen: YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty oleskelulupa valtion talousarviossa vahvistetussa pakolaiskiintiössä.

Kansainvälinen suojelu: Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan EU:n direktiivien ja Suomen ulkomaalaislain mukaan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa. Henkilö on voinut saapua Suomeen turvapaikanhakijana tai kiintiöpakolaisena.

Kotoutumissuunnitelma: Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Alkukartoitus: Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat.

Kotouttamisohjelma: Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

4. Lähdeluettelo:

Pakolaisten vastaanoton käsikirja: <https://kotouttaminen.fi/pakolaisten-vastaanoton-kasikirja>

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Kulttuurisensitiivinen työote (THL 2020): <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote>

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632>

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016): <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161492>

Musiikkiopisto Legaton opetussuunnitelma:
<https://www.legato.fi/fi/opetus/opetussuunnitelmat/opetussuunnitelma/>

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Liikuntalaki (390/2015): <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>

Nuorisolaki (1285/2016): <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999):
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018):
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/1266381/tekstikappale/1291595>

Tilastotietokannat: <https://stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Tunnuslukuja väestöstä alueittain (2019):
https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/

Maahanmuuttajien kotouttaminen (2020): <https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen>

Närpiön kaupungin hallintosäätö (2017): <https://www.narpes.fi/fi/kaupunki-ja-hallinto/kuntatieto-ja-asiakirjoja/saannot-ja-selvitykset>

Närpiön kaupungin strategia (2019): <https://www.narpes.fi/fi/kaupunki-ja-hallinto/kuntatieto-ja-asiakirjoja/narpion-kaupungin-strategia>

Närpiön kaupungin tasa-arvosuunnitelma (2015):
<https://www.narpes.fi/sv/news/2015/11/11/jamstalldhetsplan>